

Останній шанс на кохання
Людмила Волок

У житті Ані, доньки заможного бізнесмена, було все. Та ані гроші, ані дорогі машини й брендовий одяг не врятували її від раптового страшного діагнозу. Дівчина розуміє, що її час спливає, а вона так і не пізнала кохання. Рідні ладні на все, аби виконати останнє бажання Ані. Навіть на обман. Вони підлаштовують зустріч дівчини із Сергієм, простим хлопцем з непростю долею. Між молодими людьми спалахують почуття, від яких обое втрачають голову. Однак Аня не здогадується, що все це – лише угода. Чи здатне кохання взяти гору над домовленостями?

Людмила Волок

Останній шанс на кохання

© Волок Л. Б., 2021

© Depositphotos.com / Cristina Conti, EpicStockMedia, обкладинка, 2021

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

* * *

Усі події, назви, імена й персонажі є вигаданими, а будь-які збіги – випадковими

Розділ 1

– Три місяці. – Завідувач відділення вимовив ці слова так, як потрібно: зі співчуттям і водночас із приреченістю в голосі. Він не раз говорив подібні фрази родичам хворих. Формулювання іноді змінювалися: «Максимум – тиждень», «У кращому випадку – рік», «Можна розраховувати ще років на п'ять»... Онкологи не виносять смертного вироку, вони лише озвучують рішення долі.

«Рішення долі... Чи, інакше кажучи, доленосні рішення? Треба ж, яка химерна гра слів», – неуважно міркувала Віра Миколаївна, сидючи на жорсткому стільці в похмурому кабінеті лікаря.

Тут майже нічого не змінилося за час, який минув з її першого візиту (щоправда, тоді вона його відвідала зовсім з іншого приводу). Той самий типово лікарняний зеленуватий колір стін, скромні меблі. Хіба що додалася мікрохвильовка на старенькому холодильнику. Напевно, в онкології теж хтось іноді одужує, якщо лікарі одержують подарунки. Хоча, може, він сам купив? Якусь же зарплату лікарі таки отримують...

Роздуми миловидної, доглянутої, ще не старої, хоча й літньої (може, через сліди втоми та відчаю на обличчі) жінки були буденними; вона немов намагалася захиститися за їхньою допомогою від реальності. Спогади – бодай на якусь хвилю – здалися найкращим сховком від щойно почутої моторошної правди.

Уперше Віра Миколаївна побувала в цьому кабінеті п'ять років тому, але тоді нею керувала цікавість із пікантним присмаком небезпеки.

Вірочка все життя боролася зі своїм гарним апетитом. І, як правило, він брав гору. І лише після п'ятдесяти вона раптом почала худнути: чи то клімакс був причиною, чи те, що вона перестала виходити заміж, а отже, розчаровуватися в чоловіках, супроводжуючи чергове розчарування стахановськими «кухонними вахтами». Так її зять Олександр (чоловік єдиної Віриної доньки Анжеліки) іменував кулінарні шедеври шалених обсягів, які Віра Миколаївна починала пекти, варити, тушувати й запікати практично до нестями після чергового розлучення. Божевілья зазвичай тривало місяців зо три, поки й сама Віра, і її гості, яких вона наполегливо запрошувала на «кулінарні сезони», не набирали додаткової ваги в прямому сенсі. Тоді Вірин ентузіазм поступово сховався нанівець, чого не скажеш про кілограми.

Однак спочатку, виявивши зміну силуету в бік розмірів часів студентства, Віра Миколаївна захвилювалася. До голови закралася думка про смертельну хворобу. Та оскільки Віра не звикла ховатися від проблем, то негайно зателефонувала своїй подрузі Олені:

– Оленко, твоя тітка начебто в інституті онкології працює? – діловито поцікавилася Віра.

– Правда! – радісно повідомила подруга. – Тільки не тітка, а мій двоюрідний брат. Тітчин син тобто. А тобі навіщо? – насторожилася Олена.

– Слухай, а він хороший лікар? – проігнорувала запитання Віра.

– Так, судячи з відгуків, хороший. Усі хвалять, і на дошці пошани його портрет постійно висить. Гарний професійний рівень, постійно мотається на конференції за кордон. Відділенням завідує вже п'ятий рік, хворі записуються до нього на прийом за пів року... Так тобі навіщо?

– Оленко, влаштуй мені, будь ласка, з ним зустріч. Щось я почала худнути ні з того ні з цього...

Оленчин брат Максим Леонідович виявився середнім на зріст чоловіком у самому розквіті літ, з елегантною сивиною в густому, темному, злегка хвилястому волоссі. Віра завжди симпатизувала медичним працівникам та чоловікам в окулярах. Максим Леонідович поєднував у собі й те, й інше, і Віра Миколаївна насилу змусила себе промовчати й не заявити йому на першій же зустрічі, що він схожий на її п'ятого чоловіка. Тобто потенційного, бо всього чоловіків у неї було чотири.

Натомість, коли лікар поцікавився, на що ж скаржиться така приваблива дама, вона заявила:

– Худну. Причому без будь-яких зусиль із мого боку.

– Чому ж вас це бентежить?

– Тому що раніше я завжди без зусиль гладшала. А тепер навпаки!

Лікар усміхнувся, порозпитував Віру ще про особливості життєдіяльності її організму й самопочуття та зрештою заявив, що страхи ці, найімовірніше, безпідставні, але заради спокою звелів здати деякі аналізи. Подивився на результати й залишився задоволеним:

– У вас, Віро Миколаївно, здоров'я – хоч у космос запускай. А схуднення, вочевидь, зумовлене психосоматичними або гормональними причинами через певні фізіологічні зміни, характерні для віку.

Попри те що лікар так майстерно й делікатно обійшов слово «клімакс», Віра на «вік» таки образилася, тому штурм Максима Леонідовича згорнула, не встигнувши навіть як слід почати бойові дії. І в подробиці власне причин схуднення вдаватися не стала. Здорова – та й здорова, тим паче, що її нова «стара» дівоча постать страшенно її тішила. Щоправда, розум не затьмарився настільки, щоб почати носити міні, проте елегантні сукні стали тепер її нормою життя.

І ось через п'ять років Віра знову сиділа в кабінеті того ж лікаря. Але тепер їй було не цікаво, а страшно. Аня, її єдина онука, світло у віконці, помирала.

* * *

Це почалося близько місяця тому, на самісінькому початку вересня. Анжеліки з чоловіком не було – вирушили на пару тижнів розважитися в Монако. Аня повернулася додому після занять в університеті. На диво повільно під'їхала до гаража на своїй сріблястій «зетці» – зазвичай дівчина робила хвацький віраж, щоразу зриваючи оплески всіх, хто перебував на той час у дворі, найчастіше садівника або бабусі. Дівчина прекрасно кермувала своїм авто.

Батько подарував їй BMW на двадцять перший день народження. У їхній родині подарунки заведено було вручати з самого ранку, щоб одразу створити іменинникові святковий настрій на весь день. Аня спустилася до сніданку, і після бурхливих привітань усіх домашніх Олександр Петрович урочисто заявив:

– Тепер ти цілком повнолітня, якщо виходити з американських стандартів. Тож тримай! – і гордо простягнув доньці ключі від машини.

Аня аж пискнула від захоплення і рвучко обійняла батька:

– Таточку, любий! Який же ти в мене чудовий! Дякую! Можна, я прямо зараз?..

– Аякже! – засміявся Олександр Петрович. – Вона біля парадного входу.

Аня вибігла надвір, за дівчиною вирушила вся сім'я, аби помилуватися подарунком. Акуратна блискуча машинка була перев'язана величезним бантом. Аня з маминою допомогою зняла його і тут же зробила «коло пошани» навколо центральної клумби. Анжеліка млосно промуркотіла:

– Алексе, ти занадто балуєш дівчинку. Щоправда, вона так хотіла машинку... Знаєш, я б і свою оновила!

– Лікусю, ти ж на ній ще й року не їздиш! – здивувався Олександр Петрович.

– Але вона мені вже набридла! – вередливо відказала Анжеліка, а Віра Миколаївна лише похитала головою.

...Того злощасного дня Віра саме обрізала в саду троянди, хоча садівник Григорій на це нарікав, гадаючи, що йому не довіряють. Він з ображеним виглядом ходив за Вірою Миколаївною, бурмочучи:

– Все самі й самі. А ми що ж, не так робимо?

Віра ж просто обожнювала поратися біля квітів. Вона зрізала кілька улюблених жовто-рожевих уже розквітлих троянд, щоб поставити в ідальні, і роздратовано відмахнулася від Грицька. Побачила внучку:

– Анечко, вітаю, моя люба! Як успіхи?

– Щось голова болить, піду ляжу. – Аня і справді мала не надто добрий вигляд: бліда, під очима кола.

Дівчина й раніше скаржилася на головний біль – останнім часом він виникав дуже часто, і Аня довго лежала в ліжку, втомлено прикривши повіки. Віра Миколаївна непокоїлася й говорила, що треба відвідати лікаря. Ліка ж вважала, що дочка просто забагато часу проводить за підручниками та книгами, тому ніхто не поспішав у поліклініку.

Аня вийшла з машини й раптом незграбно вхопилася однією рукою за капот. Віра тицьнула букет Григорієві та кинулася до внучки. Аня злякано прошепотіла:

– Бабусю... Мені... – і впала на землю.

– Гришо, швидко, негайно!

Садівник узявся викликати швидко, а Віра опустилася навколішки біля Ані. У внучки почалися судоми. Віра тримала її голову й постійно повторювала:

– Аню, Анечко... Аню, Анечко...

Налякана покоївка Світлана вибігла надвір і заголосила:

– Так що ж це таке, га? Що ж робити, Господи?

– Води принеси!.. – уривчасто скомандувала Віра.

– Швидка буде хвилин за десять, – доповів Григорій і завмер, не знаючи, що робити далі.

Судоми припинилися. Віра змочила водою скроні дівчини. Вона повільно відкрила очі та спробувала сісти. Віра обійняла внучку. Швидкої дочекалися, так і сидючи на нагрітому вересневим сонцем тротуарі. Віра гладила Аню по голові, як маленьку, і примовляла:

– Дівчинко моя дорога, все буде добре...

Але добре не стало. У машині швидкої Аню знудило, і від тривоги, яка читалася в очах лікаря швидкої, у Віри Миколаївни похололо в грудях і стислося серце.

* * *

Через кілька годин Ані трохи полегшало, але додому її, звісно, не відпустили. Віра Миколаївна рішуче заявила, що нікуди не поїде, і їй дозволили провести ніч у кріслі, що стояло в кутку Аниної окремої палати.

Обстеження зайняло весь наступний день. У приватній клініці, куди привезли Аню, було найсучасніше обладнання і прекрасні фахівці, але наприкінці дня лікар викликав Віру Миколаївну в кабінет і повідомив, що потрібно їхати до іншої лікарні.

– Боюсь, у мене дуже погані новини. Є підозра, що у вашої онуки пухлина мозку.

Віра з жахом глянула нього:

– Що? Пухлина?.. В Ані?!

– Мені дуже шкода. Вам необхідно якомога швидше – я б сказав негайно – звернутися до онкологів. У мене є хороший друг, один із кращих фахівців у цій галузі – Максим Леонідович Смирнов, я зателефоную йому й випишу направлення. Сподіваюсь, він зможе чимось вам допомогти.

Він говорив слова розради, хоча розумів: те, що побачив на знімку, навіть без спеціальних знань кваліфікується як одна з останніх стадій раку.

Віра набрала номер Смирнова, і він її напрочуд швидко згадав.

– Доброго дня, Максиме Леонідовичу! Це говорить Віра Ляшенко, я у вас була кілька років тому на прийомі. Раптове схуднення...

– Аякже, пам'ятаю прекрасно! Ви ж тоді так і не прийшли на профілактичний огляд, і я, правду кажучи, засмутився. Як у вас справи? Сподіваюся, все добре?

– Ні. Все дуже недобре. Внучка... – і Віра, не стримавшись, заплакала в слухавку.

Лікар промовчав.

– У неї підозрюють пухлину мозку, – опанувала себе Віра. – Нам вас порекомендував лікар із клініки «Цілитель», Карташ його прізвище.

– Віро Миколаївно, приїжджайте зараз же, я чекаю. – Смирнов одразу став серйозним.

Він задумливо поклав мобільний телефон на стіл і підійшов до вікна. Починалася осінь, яку він так любив, – у юності дівчатам надзвичайно подобалася його фраза: «Скоро осінь, наша з Олександром Сергійовичем улюблена пора року». Усі дівчата були захоплені неоромантизмом у стилі шістдесятих, і осінні прогулянки шурхотливим листям під акомпанемент модних віршів, під пронизливим синім небом були дуже концептуальними. Дівчата падали в обійми молодого Смирнова щедрими оберемками, зовсім як осінні листя.

Коли Віра прийшла до нього вперше, теж стояла рання осінь. І він тоді подумав, що це символічно – жінка-пацієнтка! Він раніше ніколи не дозволяв собі захоплюватися пацієнткою. Дотепна і витончена, яка так вразила його, прийшла саме восени. Примарна обіцянка пізнього, останнього кохання. А вона взяла і зникла.

І ось тепер з'явилася, але, боже мій, який сумний привід для зустрічі...

Віра приїхала з онукою через три години після дзвінка. Водій завіз їх додому, й Аня зібрала деякі речі. Бабуся наполягла:

– Анечко, можливо, доведеться провести в лікарні кілька днів, тому краще сама вирішуй, який одяг узяти, чи книги, чи ще щось...

– Бабусю, ти ж так нічого й не сказала. Що зі мною? – сердито говорила Аня, поки вони їхали в машині. – Лікарі всі теж мовчать, наче води в рот набрали! І до чого такий поспіх? Куди ми тепер повинні переїжджати? Може, в мене звичайна перевтома!

Віра промовчала. Вона відчайдушно боялася. Побачивши табличку «Інститут онкології», Аня про все здогадається. Може, під'їхати іншою дорогою? І заплатити персоналу відділення, щоб вони відповідали на розпитування Ані, нібито вона перебуває, наприклад, у реабілітаційному центрі для перевтомлених студенток? А заодно підкупити пацієнтів і відвідувачів? Ага. «Чиї поля? – Маркіза Карабаса!»

Авжеж, Віра Миколаївна була рішучою дамою, але образ kota в чоботях їй явно не пасував. Тому вона гарячково складала правдоподібну версію, чому вони вирушають саме до цього медичного закладу.

– Аню, пам'ятаєш, я колись худнути почала? Ну, ні з того ні з сього...

– Аякже! – засміялася Аня. Вони тоді багато жартували з цього приводу, мовляв, незаміжне життя знову перетворило бабусю на дівчину.

– Я тоді знайшла прекрасного лікаря, доктора Смирнова. У них чудова діагностична база,

і він зараз запропонував госпіталізувати тебе в його відділення – суто для поглибленого обстеження. Адже ми так досі нічого й не з'ясували. Аню, це тимчасово! – майже закричала Віра Миколаївна, помітивши, як поблідло й напружилось Анине обличчя.

Удома Аня захотіла ще випити чаю у своїй кімнаті. Увімкнула тиху музику, опустилася в крісло і немов прощалася зі своїми речами, спогадами, минулим – своїм життям. У неї знову боліла голова, почало нудити. Їй було страшно, тому що Аня знала: бабуса абсолютно безсовісно обманує. Звичайно, це «обман для порятунку», але ніхто не лягає в онкологію, щоб здати аналізи. Та й взагалі, знайшли кого обманювати: студентку четвертого курсу біофаку! Проте вона вирішила не показувати, що підозрює справжні причини госпіталізації.

– Їдьмо, я готова, – сказала Аня, поставши з невеликою сумкою перед Вірою.

У відділенні на них уже чекали: платна палата виявилася цілком пристойною, на тумбочці навіть стояли свіжі квіти.

– Тільки обстеження, нічого страшного, – повторила Віра, коли Максим Леонідович зайшов у палату.

Він уже був втаємничений у план мовчання, але знав, що з цього нічого не вийде: хворі дуже швидко дізнаються, яка хвороба руйнує їхнє тіло.

– Ну що ж, значить, будемо обстежуватися, – награно весело погодилася Аня. Підвелася з ліжка – і впала на підлогу.

* * *

Аню привели до тями, і почалися діагностичні процедури. Разом з очікуванням у чергах це забрало кілька годин, і дівчина, вкрай виснажившись, заснула.

Віра вирушила у лікарняний сквер – зібрати докупи думки. Вона сиділа на лавці й міркувала, де взяти мужності розповісти батькам Ані про її хворобу. Якими словами?! Причому її бентежили не так майбутні переживання рідної доньки, як реакція зятя: боялася, що той одразу зляже з інфарктом.

Замолоду Віра була дуже романтичною дівчиною і назвала дочку наймоднішим на ті часи ім'ям – Анжеліка, по-королівському незвичним для радянських громадян, неабияк розбурханих серією фільмів про прекрасну маркізу янголів.

З дитинства Ліка виправдовувала своє ім'я: мало того, що від природи була красунею, та ще й усі зусилля скеровувала на вдосконалення своїх природних даних. Довге золотисте

кучеряве волосся нізащо не дозволяла стригти, навіть коли в п'ятому класі у неї завелися воші (втім, як і в більшості однокласників). Віра тоді мало не навколішках стояла з ножицями:

– Анжелочко, дитинко, давай відріжемо. Волосся – не зуби, виросте нове. А якщо ми цих паразитів не виведемо, то кому потрібна твоя негігієнічна краса!

– Ні! Краще воші, ніж стрижка! – відчайдушно волила Лікуся.

Воші, певно, дуже зраділи, бо із золотистих кучерів Ліки ніяк не хотіли виводитися, попри те що голову мили через день смердючим душовим милом. Потім Віра, зневірившись, ризикнула застосувати «ефективний метод» сусідки Рози Давидівни: рясно змочити волосся гасом, загорнути рушником і в такому вигляді провести незабутню ніч. Ліка мужньо стерпіла таких цілих три – і з комахами було покінчено.

Відтоді стало зрозуміло, що Ліка покладе все на вівтар краси. Природно, вона чекала й винагороди – не обов'язково маркіза, але принаймні хорошого хлопця з квартирою, машиною, дачею та іншими атрибутами радянської розкоші.

Їй не довелося занадто довго чекати, як Проні Прокопівні свого чепуруна-цирульника, аби потім полегшено вимовити знамените: «Сиділа, сиділа, та й висиділа». До вісімнадцяти років Ліка так розквітла, що на неї заглядалися не тільки молоді хлопці «з атрибутами», але й їхні високопосадові батьки й навіть діди – останні, щоправда, виключно з естетичною метою.

На час Лікиного раннього, але з першого разу вдалого заміжжя Віра була вже розлучена з її батьком (своїм колишнім однокласником). А другий чоловік – начальник архітектурного бюро, в якому Віра працювала, – у міру дозрівання падчерки відчував дедалі більшу небезпеку еротичного характеру, якою променилася Ліка. Використовуючи всі свої зв'язки, він відправив юну спокусницю від гріха подалі – за кордон на навчання за обміном.

Тоді щойно починалися такі подорожі по знання і заморські враження (вражень, до речі, хотілося значно більше, ніж знань). Віриного чоловіка теж турбував радше не інтелектуальний розвиток Анжеліки, а власні моральні підвалини, ось-ось готові зруйнуватися: досить було Ліці подати якийсь знак. Та дівчина звертала на вітчима стільки ж уваги, скільки й на своїх невдах-однокурсників на факультеті біології, які прагнули вивчати предмет суто на прикладі Лікиної анатомії.

Вона була не просто красунею – з величезними карими очима, білосніжною шкірою і густими золотими кучерями до талії, які вдалося зберегти навіть під натиском вошиної навали. Втім, і талію, якої сягали кучері, і красиві пружні груди, і кругленькі міцні сіднички, і стрункі довгі ноги – всю цю ідеально пропорційну красу Анжеліка щодня зміцнювала за допомогою аеробіки. У цьому сенсі всі подружки заздрили силі волі дівчини, тому подруг у

неї не було.

Їхнє місце зайняв молодик, із яким вона дуже швидко познайомилася в Штатах. Через два місяці після навчання в США за тим самим обміном Ліка з'явилася вдома, радісно повідомивши, що виходить заміж.

– Анжеліко, ти з глузду з'їхала! Двадцять років усе-таки зарано для заміжжя. І як довго ви знайомі – місяць? – допитувалася Віра Миколаївна.

– По-перше, мені скоро двадцять один. Ти мене, до речі, у вісімнадцять народила, відразу після школи – не пам'ятаєш? По-друге, не місяць, а півтора. І по-третє, Алекс – без п'яти хвилин голова нашого торгпредставництва в Сполучених Штатах, – парувала Ліка.

– А чому одразу заміж? Можна ж просто зустрічатися, – не здавалася Віра.

– Мамо, це чудовий варіант, – терпляче, наче розумово відсталій, пояснювала Ліка. – Він навіть лекції читає американським студентам, уяви.

– Біологам? – здивувалася Віра.

– Та ні ж, – досадливо відмахнулася Ліка. – Познайомилися ми, звісно, не на лекції, а на вечірці у спільних знайомих.

– Скільки ж йому років, якщо він лекції читає? – підозріливо запитала Віра Миколаївна.

– Тридцять один, – просто відповіла Ліка. – Та, мамо, нічого вже не зміниться, слава богу – я вагітна!

І дочка засміялася, ніби повідомляла про те, що виграла в лотерею.

Насправді ж майже так воно й було. Олександр Петрович, як його називала Віра з першого дня знайомства, виявився хорошим чоловіком для Ліки і, що найголовніше, зразковим батьком для їхньої дочки Ані. Ліку він постійно балував, а Аню, крім того що балував, ще й обожнював. Він проводив із донькою більше часу, ніж будь-який інший чоловік із тих, кого знала Віра. І не просто возив Аню в цирк або зоопарк – він грався з нею і розмовляв. За цю «успішність у батьківстві» Віра поважала зятя більше, ніж за його успіхи в бізнесі.

Перебудова набирала обертів, а з нею й Олександр Петрович. Він і за колишніми поняттями був людиною далеко не бідною, та коли приватний бізнес стало можливо вести відкрито, дав розгорнутися своєму підприємницькому талантові на повну силу. Звісно, завдяки родинним зв'язкам він мав привілеї, і доволі істотні, під час приватизації підприємств. Але треба віддати належне, що свої фабрики і заводи він, як новий господар, не губив, а твердою рукою вів до неминучого процвітання.

Сьогодні до його концерну «Інтерконтиненталь Груп» входили не тільки заводи, газети й пароплави, але й найбільша мережа приватних клінік «Цілитель». За гіркою іронією долі навіть це не могло зараз допомогти Олександрю Ольховському, людині зі списку найбагатших людей країни, врятувати свою доньку.

Розділ 2

Віра набрала номер Анжеліки.

– Ліко, вітаю, як там ваші справи? – Віра Миколаївна намагалася говорити спокійним голосом.

– Ой, мамо, привіт, все прекрасно, погода чудова, знайомих зустріли, уяви, реально Монако – велике село! – торохкотіла дочка. – А ви як? Усе нормально?

– Аня захворіла, – почала здалеку Віра.

– Застудилася? Вона так і їздить із відкинутим верхом? Напевно, так і є! Мамо, скажи їй, хай не відвідує поки що заняття, вдома перепочине, нікуди ті лекції не подінуться! Ну все, бувай, цьомки, час збиратися: нас запросили на вечерю!

У слухавці почулися короткі гудки, і Віра розгублено крутила в руках телефон. Дзвонити знову? Вони повертаються тільки через тиждень, а Максим Леонідович наполягає на негайному початку хіміотерапії. Віра не могла таке вирішити сама.

Поки вона роздумувала, як повести розмову, коли вдруге спробує достукатися до затуманеної світським лоском свідомості доньки, задзвонив телефон, і жінка від несподіванки здригнулася. Телефонував зять.

– Доброго дня, Віро Миколаївно, – пророкотав він приємним баритоном. – Що там з Аннусею?

Віра помовчала – лише кілька секунд, а він уже втямив, що проблема серйозніша за просту застуду.

– Її телефон не відповідає, я щойно набирав. У чому справа, Віро Миколаївно? – допитувався Олександр Петрович, і Віра відчула, як її гостро вштрикнула провина, немовби це вона недогледіла, пропустила підступну хворобу...

– Олександр Петровичу, думаю, вам варто повернутися раніше.

– Віро, прошу, говоріть прямо! – Зять, який зазвичай ніколи не втрачав самоконтролю так швидко, зараз гарячкував. – Із донькою трапилось нещастя?!

– Ні. Не в тому сенсі... Тобто я хотіла сказати, що це не нещасний випадок, – квапливо пояснювала Віра, немовби виправдовуючись. – Учора вона зомліла, і ми поїхали до лікарні. З'ясувалося, що в неї серйозна хвороба. Аню обстежили, а зараз вона спить, телефон я відключила, аби ніхто не турбував.

– Тобто моя дочка зараз у лікарні, – уточнив Олександр Петрович.

– Так.

І потім він поставив найскладніше запитання:

– У якій?

– В інституті онкології.

Він замовк, усвідомлюючи нову інформацію. І сказав:

– Віро, ми будемо в лікарні максимум через шість годин. Чекайте на нас там. Поки що нічого не вирішуйте. Я подзвоню, коли приземлимся.

* * *

Аня читала книжку, коли до палати зайшли батьки. Вона спочатку зраділа, а потім здивувалася:

– Тату, мамо, привіт! А чому ви повернулися раніше?.. Через мене?

Батько підійшов до Ані й обійняв її:

– Все буде добре, донечко. Ми вже розмовляли з твоїм лікарем, а ще я зв'язався з чудовою клінікою в Німеччині. Думаю, вирушимо туди найближчими днями.

Аня серйозно подивилася на батьків. Батько здавався дуже стурбованим і наче аж хворим. Ліка – навіть Аня так часто називала маму – намагалася стримати плач, закидаючи голову назад, щоб сльози не розмили туш на віях.

– Так, ось що. – Дівчина відхилилася від батька й сіла на край ліжка. – Годі вже водити одне одного за носа, я вже доросла дівчина. У мене рак?

Вона дивилася прямо в очі бабусі. Та відвела погляд і підсіла до Ані:

– Дитинко, ну ще нічого не ясно. Тато хоче показати тебе найкращим лікарям...

– Та яким ще лікарям, бабусю? – вибухнула та. – Ми вже дві доби обстежуємося, і я здала літрів зо три різних аналізів! Діагноз давно поставлений, то, може, все-таки почнемо лікування, замість того щоб якось виправдовувати ваш страх і небажання повірити в реальність?!

Рідні дівчини немов скам'яніли. Ніхто не очікував від неї таких грубощів і... правоти. Проте вона мала рацію – в усьому.

Ніхто не хотів говорити їй правду: може, ця змова мовчання робила лихо ніби нереальним, і та біда, не обговорена вголос при Ані, наче відступала і зменшувалася в розмірах. Здавалося, заговори зараз про хворобу, як біда оселиться назавжди в їхньому затишному й захищеному світі, що буквально за день став таким вразливим.

І вже ніколи життя не буде таким, як раніше.

Батько теж підсів до Ані і взяв її руки у свої. Зазирнув у вічі.

– Аню. Лікарі кажуть, що в тебе пухлина мозку.

Дівчина сіпнулася, немов її вдарило струмом, але попросила:

– Продовжуй, тату.

– Вони вважають, що потрібно негайно починати хіміотерапію. Думаю, треба їх послухати, а потім усе-таки вирушити на консультацію за кордон.

– Алексе, а ти не можеш запросити того професора сюди? Ну, щоб не возити Аню туди-сюди... – раптом висловила слушну думку Ліка, і всі здивовано на неї поглянули.

– Мабуть, треба обміркувати такий варіант. Справді, влаштуємо консиліум тут, у нас умови анітрохи не гірші. А чого немає – дістанемо й доправимо.

* * *

– Бабусю... Я здогадувалася з самого початку, що мої справи кепські. Але... сподівалася –

пронесе. – Аня спробувала усміхнутися, але губи затремтіли, і вона розридалася.

Ішов другий тиждень хімії. Аня погано її переносила: постійно нудило. Після того як додали опромінювання, волосся почало випадати пасмами. Віра запросила в палату перукарку, і та змайструвала на внуччиній голові стильний «іжачок», який напрочуд їй личив. Величезні, з шоколадним відтінком очі на худорлявому обличчі, здавалося, стали ще виразнішими, і у Віри щеміло серце від кожного погляду на онуку: такою незахищеною, зворушливою і юною здавалася вона у своїй рожевій шовковій піжамі з тонкими й мало не прозорими руками...

І професор із Німеччини, й інший – із Канади, і ще п'ятеро світил онкології в один голос заявили, що операцію робити занадто пізно. Залишалася слабка надія на хімію та на променеву терапію. Але після перших результатів Максим Леонідович запросив Віру у свій кабінет і повідомив:

– Три місяці.

Повідомив правильним тоном, яким уже сотні разів називав родичам хворих терміни, залишені долею для їхніх близьких.

Віра повернулася до палати, в якій майже весь час перебувала біля онуки. Іноді її змінювала Анжеліка, але з неї було мало користі: вона постійно плакала, не могла ні подбати про їжу для Ані, ні зупинити крапельницю.

Віра ж просто фізично не могла покинути онуку – їй здавалося, що, йдучи з лікарні, вона залишає в палаті номер дванадцять власну душу, і пересувалася містом, наче робот: заїхати до своєї квартири, взяти те; заїхати в особняк, взяти це... Купити книгу. Зайти в супермаркет по улюблені Аніні цукерки. І згадати, що Аня не може ні читати, ні їсти. І що вона повільно вмирає, а разом із нею і Вірине серце.

Надворі стрімко темнішало: стояла та пора року, коли вечір настає раптово, як ніч у пустелі.

– Не вмикай світла, бабусю, – попросила Аня.

Дівчина лежала на білосніжній постелі, Віра бачила лише її очі, що поблискували в темряві. Сіла поруч, узяла онуку за руку й легенько її стиснула.

– Тебе не нудить? – запитала, ніжно погладжуючи іжачок на голові.

– Я вже не знаю... Мені весь час погано.

Помовчали.

– Тато постійно питає, чого я хочу, немов поспішає виконати моє останнє бажання.

– Аню... – почала було Віра Миколаївна, але Аня зупинила її помахом руки.

– Не треба, бабусю. Ви приховуєте від мене правду, але я відчуваю, що вмираю. І в мене немає – віриш? – немає ніяких бажань! Тато випереджав усі мої бажання. У мене було абсолютно все, чого я хотіла. Я об'їздила майже весь світ завдяки йому!.. Та... знаєш, я б хотіла лише одного...

Аня знічено усміхнулася в сутінках і замовкла. Напевно, й усміхнулася тому, що Віра погано розрізняла в присмерку Анине лице. Лише здогадалася, що мова піде про найпотаємніше, і ласкаво погладила Аню по руці, немов заохочуючи – продовжуй, рідна, говори, ми на все готові заради тебе.

– Лише одного... – повторила Аня. – Зрозуміти, що значить – любити. Любити хлопця, ходити на побачення... У мене ще жодного разу не було таких стосунків – ну, як у кіно. Або в книжках. Ну, знаєш: «Я не думаю про тебе тільки тоді, коли ти поруч»... Не пам'ятаю, де я це прочитала, але так завжди кортіло це відчуття. Господи, як шкода, що не встигну...

Її голос на останніх словах забринів і зірвався. Сльози бризнули з очей, і вона ковтала солоні струмки, плачучи над своєю нездійсненою любов'ю.

Розділ 3

Ранні заморозки вкрили сірий вересневий ранок сріблястим простирадлом, і цей незвично тихий для міста час перед світанком наповнювався якоюсь дзвінкою урочистістю. Сергій зайшов на територію автопарку й попрямував до водіїв, що палили біля гаража.

– Привіт, – сказав усім одночасно, але за руку почав вітатися з кожним по черзі.

– Доброго ранку, Сірій! – відповіли кілька голосів.

Сергій намагався ретельно дотримуватися негласного статуту поверхово-приятельських відносин, але за три роки так і не став своїм. Його не сприймали як рівного, але й не відштовхували, немов чужака. Він був просто інакшим, водії це відчували, але те, що Сергій не намагався демонструвати власну перевагу, викликало повагу й водночас дратувало.

– Ну все, зміна починається, по машинах. – Андрій Іванович Прилипко, начальник автопарку, вийшов із воріт гаража й затримався біля Сергія:

– Як там брат? Іще не схаменувся?

– Я його з неділі не бачив – у нас різні «робочі ритми», – чи то повідомив, чи то пожартував Сергій.

Начальник гмикнув і підбадьорливо поплескав Сергія по плечу, злегка підштовхнувши до чистенького мікроавтобуса – зразкової машини в парку. Сергій відчинив двері, завів мотор і вирушив на свій маршрут номер двісті двадцять п'ять – «ринок-вокзал».

Начальникові автопарку Сергій доводився хрещеником, і хоча кращого друга Андрія Івановича Ігоря вже майже двадцять років як не було живого, Андрій все одно переймався долею Ігорєвого сина. Коли хлопець покинув один виш, потім другий, Прилипко прийшов до нього додому на розмову.

– Сергію, ти начебто любиш машини?

– Ну, так, машини мені цікаві...

– Може, підеш поки що до нас? Здаси на категорію та почнеш працювати. Зарплата хороша, буде допомога матері. А за рік чи два назбираєш грошей на навчання та й вивчишся нарешті.

Тоді це здавалося хорошим рішенням. Сергій, закінчивши школу, вступив до університету на фізико-математичний факультет, але після першого семестру перевівся в політехнічний. А через пів року покинув інститут. Хлопець навчався легко, проблема була в іншому. Він почувався, напевно, найбільшнім студентом країни. Стипендію доводилося розтягувати на місяць. Іноді вдавалося підзаробити промоутером, щоб підкинути матері грошей. У ці моменти він ловив у її очах подяку, а самому хотілося плакати від безсилля. Треба було йти працювати, щоб допомогти родині.

Зараз важко повірити навіть фотографіям, що замолоду його мати, Марія Сергіївна, була красунею. Сини Вадим і Сергій народилися один за одним. Сергій згадував батька: великого, сильного й веселого. Він приносив дітям неймовірні ласощі. Тоді щойно з'явилися у продажу смачні, але дорогі шоколадні батончики, і Сергій пам'ятав, як мама сварила тата за таке марнотратство.

З роботою у батьків на той час було не просто важко, а дуже важко: татів науково-дослідний інститут закрили, його колеги почали мотатися в Польщу і зробилися «комерсантами». У тата стати комерсантом ніяк не виходило, але він служив в Афганістані, був сміливим і відчайдушним, тому пішов у службу охорони – і це в 90-ті

роки, коли вся країна «будувала перебудову», як говорив дід. Батька вбили у безглуздій вуличній стрілянині через два місяці після початку служби.

Відтоді Марія Сергіївна ростила синів сама, працюючи коректором у видавництві. Вона постійно брала якісь підробітки – рукописи, книги, журнали, читаючи їх ночами на кухні. Жили вони разом із дідом у його квартирі, колись престижній – років п'ятдесят тому. Тепер це була просто стара трикімнатна квартира біля величезного парку, більше схожого на ліс.

Десять років тому в Марії спалахнуло несподіване кохання із замовником. Діти підрости, у неї раптом з'явилося трохи вільного часу, і вона відчула, наскільки скучила за чоловіком... Не тільки й не стільки у фізіологічному сенсі, скільки в психічному. Тому занурилася в цей роман по саму маківку. Адже вона геть забула, як це – бути вдвох із чоловіком, грітися біля його сили й надійності.

Недосвідчена (попри вже далеко не юний вік) Маша не встигла навіть зрозуміти, що її обранець був чоловіком якраз тільки фізіологічно. Він виявився банально одруженим і незабаром назавжди зник із її життя «як сон, як вранішній туман», залишивши на згадку спільну доньку Катю. Ніякої допомоги від Катиного батька Марія жодного разу не отримала, а на аліменти подавати не хотіла – через гордощі та сором.

Сергій усіма силами хотів допомогти матері, відправити її з Катюкою у відпустку на море, поміняти меблі в оселі, але грошей постійно бракувало. Довго й тяжко хворів дід, дефіцитні ліки коштували дорого, довелося залізити в борги (які мати, до речі, виплачує й досі). Лікувати діда не допомагав ніхто: колишні заслуги зазвичай не пам'ятають, та й кому зараз потрібен професор філософії, особливо хворий і старий? Вони щосили підтримували в ньому життя, але дід таки помер минулої весни, і Сергій постійно сумував і нудьгував за ним.

Саме завдяки дідові він навчився кермувати машиною – старенькими «жигулями». Машина вже давно спочиває на звалищі, але Сергій пам'ятав, як дід терпляче вчив його, підлітка:

– Гальмувати можна не тільки гальмом, а ще й коробкою передач. Давай покажу.

– Давай, дідусю!

«Жигулі» скрипіли, але все-таки витримували їхні круті віражі, Сергій радів із вдаливих маневрів, і дід, здавалося, молодшав за кермом...

* * *

Так Сергій і захопився машинами. «Правильно казати – керувати машиною, а не

кермувати», – любив повторювати дід. Хлопцеві подобалося зустрічати знайомих пасажирів, усміхатися їм, подобалося навіть зупинятися в недозволеному місці й відчиняти двері стареньким бабцям із важкими кошиками. Прийшов до автопарку на рік, а затримався вже на три і серйозно думати про майбутнє поки що не наважувався. До політеху йому вже не хотілося. Дядько Андрій радив іти в автотранспортний, що ж, можна спробувати вступити туди. Наступного року.

Ось наскладає трохи грошей, і тоді... Що буде тоді, він наразі не міг вирішити.

Він і дні свої не розкидав зі щедрістю, зазвичай властивою юності. Сергій їх немов збирав, сподіваючись у майбутньому зробити вигідний обмін. Працював у півтори зміни, і перший сімейний відпочинок на морі вже маячив цілком реальною перспективою.

Сьогодні на маршрут Сергій вирушив у піднесеному настрої, але до дев'ятої години трохи втомився: пасажирів дедалі більшало, люди поспішали на роботу, в маршрутку сідали переважно похмурі та стурбовані, хоч і видалася чудова сонячна днина. Прекрасний день для прогулянки, але цілком звичайний для роботи, особливо якщо їздиш тим самим маршрутом третій рік.

«Міняю тисячу старанних робочих днів на щасливу зустріч із прекрасною блондинкою», – подумки пожартував Сергій. Зупинився, взяв пасажирів, серед яких помітив її, схожу на дівчину мрії: струнку красуню з довгим білявим волоссям у коротенькому рожевому плащiku.

– Не підкажете, коли буде зупинка «Заводська»? – пролунав над вухом сріблястий голосок, коли машина рушила.

Сергій трохи скосив очі у дзеркало: біля нього стояла та сама блондинка.

– Підкажу, пані. Вам треба вийти на другій зупинці, яка буде одразу після того, як ми проїдемо барвисту вивіску кафе «Пампушки й ватрушки». Але вам, певно, такі заклади не знайомі?

Дівчина з цікавістю дивилася на хлопця. Красень. Схожий на якогось іноземного кіноактора – здається, голлівудського. Ну так, авжеж, якого ж іще! Блакитні ледь насмішкуваті очі, мужні риси обличчя, коротка стрижка – така проста, але йому страшенно личить.

– Чому це – не знайомі?

– Тому що такі стрункі красуні живляться лише нектаром і амброзією, а ці страви точно не подають у «Пампушках і ватрушках».

Дівчина розсміялася:

– Ви краще на дорогу дивіться, а то проїдете мою «Заводську»!

– А давайте знайомитися. Мене, наприклад, звати Сергієм. А вас?

– Настя, – назвалася білявка.

– Вчитеся десть?

– Так, у медичному!

– Підете зі мною на побачення? – запитав Сергій. Просто так поцікавився, задля соціального експерименту. Такого ще не було, щоб яскрава красуня-студентка, тим паче з медичного інституту, погодилася на побачення з ним.

Дівчина зам'ялася, зніяковіла і промовила, злегка затинаючись:

– На жаль, не вийде, у мене лекції, і взагалі, я така зайнята...

– Гаразд, зрозуміло, – Сергій усміхнувся. – Ось, до речі, і «Заводська», щастя вам!

Дівчина з явним полегшенням махнула рукою на прощання і швиденько вибралася з маршрутки.

І ця, значить, красуня швиденько визначилася, що Сергій, водій маршрутки, їй не до пари. У цьому крилася ще одна проблема Сергія. У нього не склалися стосунки з дівчатами. Ті, що йому подобалися, шукали чоловіків заможніших, які «подають надії». Як сказала йому одна дівчина на третьому (і останньому) побаченні, з якою він познайомився на весіллі однокласника: «Ти, мабуть, і в Туреччині ніколи не був! Що ти можеш мені дати?»

А що він міг дати? Наразі, на жаль, лише свою готовність кохати, підтримувати й підставляти плече. А ще він бажав розділяти з дівчиною свої мрії і навіть хотів створювати спільні мрії з нею – одні на двох. Проте, як виявилось, дівчатам його мрії були до лампочки. Тому поки що він зустрічався з Іркою, молоденькою касиркою з найближчого супермаркету, якій було цілком достатньо одного Серьоги – без жодних матеріальних і статусних додатків. Іра жила по сусідству й була простою веселою дівчиною з добрим серцем. Щоправда, з темами для розмов виникали значні труднощі і Сергія обтяжував цей дисбаланс, але відносин не розривав, вони плинули самі собою, як листя на поверхні води. У кожного має хтось бути. І в Сергія теж. Хтось, хто хоча б вислухає і, зрештою, хто подарує трохи інтимного тепла.

* * *

Відпрацювавши зміну, втомлений Сергій прийшов додому пізно ввечері. У передпокої було темно. Вадимової куртки на вішаку не було: до цього часу, значить, не повернувся.

Мати сиділа за кухонним столом, обхопивши голову руками. На столі поруч із попільничкою, повною недопалків, стояла чашка з холодним чаєм.

– Привіт, мамо. – Сергій запитально поглянув на неї. – Щось трапилося?

Мати підняла на нього заплакане обличчя і глухо промовила:

– До нас приходили люди. Казали, що Вадик винен їм багато грошей. Дуже, дуже багато... – І тихенько заплакала, безпорадно схлипуючи.

Вадим був на два роки старший, але молодший Сергій завжди дбав про нього. Вадик змалечку ріс сміливцем, як і батько, однаке ця хоробрість була якоюсь відчайдушною й часом переходила в навіжену лють, яка лякала матір і засмучувала діда.

Вадик уперто прагнув вирватися з бідності й мовчки зневажав матір з її вічними копійчаними заробітками. А Сергієві говорив прямо:

– Дурний ти, Серього. Так і гаруватимеш усе життя водієм?

– Чого ж усе життя? Я планую йти до інституту...

– А, до інститу-у-уту! – презирливо передражнював брат. – Щоб через п'ять років отримувати ті самі гроші за більший геморой?

– На життя мені вистачить, – огризався Сергій.

– Подивись на свого хрещеного: дуже йому вистачає? А він, між іншим, начальник автопарку! – відверто знущався Вадик.

– Думаєш, твої оборудки до добра доведуть?! – не витримував Сергій.

– Та я вже через місяць їздитиму на своєму «мерсі», а не на вошивій маршрутці! А ти додому добираєшся трамваем, дурний водило!

Мати не витримувала, коли вони лаялися. А сварилися брати часто, особливо відтоді, як Вадим позичив десь грошей і вирішив робити бізнес, виходячи з власних понять.

Поняття ж у нього були такі: винайняти шикарний офіс у центрі, взяти на роботу схожу на

порнозірку секретарку, купити дорогу машину й надрукувати візитки із золотими літерами: «Вадим Ігорович Нікольський, генеральний директор, оптова торгівля продуктами харчування».

Усе б воно й нічого, та продукти харчування, закуплені Вадимом у якихось підозрілих напівлегальних постачальників, швидко псувалися, а магазини не хотіли приймати неякісний товар. Сергій здогадувався, що брат по вуха в боргах. Але той продовжував роз'їжджати на купленому в кредит «мерседесі» й розповідати, що скоро все в нього налагодиться і він звалить із їхньої бідної квартири у власні хорони, звільнивши для сім'ї займану ним житлову площу. Поки що ж він не міг видати матері на господарювання й сотні доларів: у нього, мовляв, усі капітали «крутяться в справі».

– Мамо, а де взагалі Вадим? Я його з вихідних не бачив, – повільно промовив Сергій, уже розуміючи, що той просто втік від кредиторів і десь переховується.

– Він сказав, що треба з'їздити до Одеси в справах, обіцяв повернутися за кілька днів, – глухо відповіла мати.

Сергій сів поруч на табуретку.

– Ну, дай боже, щоб повернувся. А хто приходив? Розповідай.

* * *

Хто приходив? Марія прекрасно пам'ятала хто.

На плиті весело булькотів борщ, залишалося вкинути капусту. Марія Сергіївна ніколи не шматувала овочі абияк: вона акуратно відрізала часточки, кружальця, брусочки – все, що належало за рецептом, і готова страва завжди мала такий же акуратний і правильний вигляд, як і її кружальця з брусочками. Капусту треба було нарізати тоненько, і Марія старанно прокладала гострим ножом борозенки в соковитій головці.

У двері подзвонили. Марія здригнулась і порізала палець, потекла кров. Марія кинулася у ванну по перекис, сполоснула рану, повернулася на кухню, знайшла в аптечці пластр і заклеїла поріз. Весь цей час дзвінок не вщухав, і в серці жінки стрімко наростала тривога.

Вона тихенько підійшла до дверей і глянула у вічко. Біля квартири стояли двоє здорових дядьків у чорних куртках. Знову пролунав дзвінок – прямо над її вухом, потім непрохані гості почали гамселити у двері, можливо, ногами: під потужними ударами дверей заходили ходором.

– Хто там? – тремтячим голосом запитала Марія Сергіївна, здогадуючись, що візит якимось

пов'язаний із туманними справами її старшого сина.

– Відчиняй, мамашо, ми до Вадика, – пролунав голос, який не віщував нічого доброго.

– Його немає вдома, – повідомила Марія, намагаючись говорити якомога впевненіше.

– А ти відчини – ми перевіримо, – наполягав той самий голос, вочевидь, він належав головному. – Та не бійся, – вирішив він раптом заспокоїти жінку. – Нам із ним лише треба поговорити.

І для більшої переконливості ще кілька разів гупнув по хистких дверях. Зі стелі посипалася штукатурка. Марія зітхнула: доведеться відкривати, а то виб'ють геть. Крутнула ключ у замку.

– Заходьте. Але його все одно вдома немає.

– А ми зараз і дізнаємося, чи є він тут, чи нема, – миролюбно мовив головний. – Та не трусись, ми ж не бандити якісь, а колектори.

Марія Сергіївна мовчки дивилася на колекторів, чекаючи, що вони робитимуть далі.

– Цивілізовані люди, – вирішив уточнити головний. Показав очима своєму підлеглому на двері до сусідньої кімнати, і той метнувся оглядати все приміщення, зазираючи в усі шафи й під ліжка. Навіть обстежив на балконі скриню для овочів, хоча Вадик, якби й дуже хотів, туди б не помістився.

Тим часом старший хазяйським оком оцінював хороми Марії Сергіївни, вираховуючи, що можна в разі чого стягнути з Вадимової сімейки, і враз спохмурнів: обстава всім гамузом не тягнула й на десяту частину боргу.

– Ось що, мамашо, – почав переговори колектор, опускаючись на стілець у вітальні. – Вадим винен п'ятдесят штук. Доларів. Ду-у-уже серйозним людям. На зв'язок уже тиждень не виходить. Як з'явиться, ти йому передай, що їхнє терпіння вже майже урвалося. Лади?

– Зачекайте, адже в нього все добре з бізнесом, він сам казав, – квапливо мовила Марія Сергіївна, відчуючи, як палають щоки. – Він повернеться і все вам віддасть, якщо винен, Вадик ніколи не обманює!

– Звідки повернеться? – стрепенувся раптом молодший співробітник, який досі мовчав.

– З... Ужгорода, – чомусь збрехала в останній момент Марія Сергіївна. І продовжила якомога переконливіше: – Він там у справах, до постачальників поїхав.

– І які ж це продукти харчування є в Ужгороді, яких тут немає? – ехидно запитав старший, зацікавившись темою розмови.

– Сир, – упевнено відповіла Марія Сергіївна, хоча страшенно сумнівалася, що по сир треба було їхати аж туди.

Гості теж не були настільки сильні в географії харчового постачання, щоб спростувати це твердження, тож змирилися зі сказаним. І навіть пом'якшилися.

– Ага, якщо він прижене з десяток вагонів сиру – може, хоч із половиною боргу розрахується! – прокоментував молодший, і хлопці весело загиготіли, розслабившись.

Тривога відпустила й Марію, та лише на мить, бо старший раптом посерйознішав, підвівся зі стільця і підійшов до неї впритул:

– Якщо повернеться – добре. А не повернеться, доведеться тобі, мамашо, квартиру продавати або ще деінде шукати гроші. Борги треба повертати. А хто за нього зможе повернути? Правильно, ніхто. Тільки сім'я. Ти ж його сім'я, чи як? – нищівно запитав він.

– Сім'я, – погодилася Марія Сергіївна.

– Словом, так: даємо десять днів. Потім прийдемо.

І пішли п'ять годин тому.

Розділ 4

Вечеря була невеселою. Відсутність Ані за столом завжди робила родинні трапези якимись неповноцінними. Тепер, коли вона лежала в лікарні, велика світла ідальня здавалася понурою. Покоївка розставила всюди вази з трояндами: на камінній полиці, обідньому столі, на стійці бару й навіть на столику для напоїв, але квіти додавали радше трагізму, ніж святковості.

Віра хотіла залишитися на ніч в особняку: тут для неї відвели прекрасну мансарду, де навіть ванна кімната була чи не більшою за Вірину квартиру, яку Віра все ж таки любила. Коли народилася Аня, Олександр Петрович одразу запропонував Вірі переїхати до них: видно, відчував, що вплив розсудливої тещі буде більш позитивним, ніж легковажної Ліки. Правда, тоді будинок у молодят був меншим, та Віра відмовилася не через це. Вона потребувала тільки власного, особистого простору. Хоча часто приїжджала, гралася

з Анею, навчала її читати й рахувати. Приїжджала – і любила її, любила не тільки серцем, а й розумом. За вдачею Аня була мало схожа на матір, і, відверто кажучи, Віру ця обставина тішила.

Дівчинці подобалося вчитися, читати й мислити, а до мамусиною дарунка – прекрасної зовнішності – ставилася як до чогось само собою зрозумілого, без поклоніння дзеркальному відображенню, але й без награної байдужості. Віра часто ловила себе на думці, що час, проведений біля онуки, їхні довгі розмови роблять щасливими обох. Проте в новому будинку Віра все-таки «залишалася в гостях», а «жити» їхала у свою маленьку квартиру на Борщагівці.

Сьогодні треба було залишитися. Анжеліка змарніла і здавалася старшою. Точніше, не старшою, а відповідною до паспортних даних – тобто мала вигляд не на двадцять вісім років, як зазвичай, а на всі свої сорок три. Вона мляво колупала виделкою їжу, раз у раз прикладаючи губи до келиха з вином. Олександр Петрович машинально поглинав салат, до вина ж, навпаки, й не торкався. Після десятихвилинної гнітючої тиші він озвався першим.

– Віро Миколаївно, як ви гадаєте, що ми можемо зробити для дівчинки? Влаштувати поїздки до Європи? Я планував відпочинок на Різдво, але... Боюся, їй буде важко пізніше...

Вони не вимовляли вголос те, що трапиться, за словами лікарів, ще до Різдва. Сказати, що Аня помре, означало визнати, що закінчиться життя всієї родини, в якій вона була душею, центром тяжіння і головним сенсом усього.

– Олександр Петровичу, – почала Віра, – їй нічого не хочеться. Тільки... вам це може здатися дивним...

– Нічого, мене практично неможливо здивувати.

– Вона хоче закохатися.

– Закохатися? Я не зрозумів, – здивовано глянув на тещу глава родини.

– Господи, немає нічого простішого! Безліч наших знайомих молодих людей були б щасливі зав'язати стосунки з Аннусею, навіть за таких сумних обставин, спілкуватися з нею, гуляти... – квапливо заговорила Анжеліка, немов боялася, що її перервуть.

– Ліко, вона хоче закохатися, – м'яко уточнила Віра. – Аня.

– О, ну є ж цілком гідні хлопці, симпатичні, спортивні, із поважних родин, зі статками... – не вгавала донька.

– З батьківськими статками, – уточнив Олександр Петрович. І додав: – Боюся, це бажання належить до розряду тих, які не можна здійснити за гроші.

– А я вважаю, що можна спробувати, – помалу вимовила Віра Миколаївна і зойкнула: – Боже, сама не вірю, що сказала це!

– І що ж ми зробимо? – обернувся до неї зять.

– Можна спробувати розшукати юнака, який міг би потенційно зацікавити Аню, – так само повільно говорила Віра.

– Ой, у Лерочки такий чарівний син, Артурчик, йому недавно виповнилося двадцять три, вчиться в Лондоні, але це не проблема, ми можемо злітати до Англії. Організувати випадкову зустріч у «Кокон Клабі», наприклад. Потім він приїде на тиждень погостювати додому... – пожвавилася Анжеліка.

Але чоловік доволі безцеремонно втрутився в її плани:

– Не думаю, що серед цього кола знайдеться той, хто може справді зацікавити нашу дочку. Ти ж знаєш, вона не любить усі ці тусівки і гламурних юнаків, що не заробили ні цента на шампанське по тисячу доларів за пляшку, яке вони зазвичай уживають, – з ледь прихованим роздратуванням додав Олександр Петрович. Видно, він теж не мав особливої поваги до «золотої молоді».

– Слухай, Алексе, ну не з простим же хлопцем її знайомити! – обурилася Ліка.

– Що значить «із простим»?! А чим тобі не підходять прості?! А у твоїх кандидатів що, є третє око? Чи в них по дванадцять пальців на руках і ногах? Або вміють крізь стіни проходити? Ти геть зациклилася на цьому «рівня – не рівня»! – останні слова Олександр Петрович уже прокричав. Потім зім'яв серветку, рвучко підвівся і швидко вийшов. На порозі обернувся і вже спокійніше вимовив, звертаючись до притихлої Анжеліки: – І припини, заради бога, називати мене Алексом! Мене звати Олександром. Сашею, якщо хочеш.

Віра кинула довгий погляд на дочку. Та сиділа, похиливши плечі, по щоках котилися сльози. Але ж страждає!.. Дивно, проте Віра ніколи особливо не жаліла Анжеліку, через що відчувала десь глибоко в серці сором і намагалася принагідно якось догодити їй, підбадьорити, немов компенсуючи брак любові. Адже відтоді, як народилася Анечка, вся любов була віддана внучці. Віра обійшла обідній стіл і сіла біля доньки, обійняла її за плечі:

– Анжеліко, донечко... Не сердься на чоловіка, він дуже переживає. Мати такі можливості – і не бачити способу врятувати дитину. Хоч би йому не стало зле... Ти не міряла Олександрові тиск?

– А я хіба не переживаю? Ви всі вважаєте мене якоюсь кам'яною!.. Міряла. Високий. – Ліка взяла зі столу серветку й тихенько висякалась, витерла сльози. Поправила зачіску. – То що ж нам робити, мамо? Аню через тиждень відпустять додому, треба щось вирішувати...

– Не знаю. Треба подумати, – відповіла Віра. І пішла думати.

* * *

Страшно сказати, але вони почали звикати до Аниної хвороби. Мало-помалу поверталися до своїх справ, і, хоч яким диким і блюзнірським це здавалося раніше, виникали й інші думки і велися різні розмови – не про Аню. Авжеж, вона лишалася на першому плані, та інші люди й події потроху залучали близьких дівчини на свої орбіти.

Цього разу Віра Миколаївна «пішла думати» до своєї подруги Олени. Та саме переїхала в нову квартиру, тож була нагода привітати подругу з новосіллям і заодно поговорити про своє. Олена завідувала відділом кадрів у великій будівельній компанії, і, можливо, серед молодих інженерів знайшовся б відповідний хлопець, що вміє тримати язик за зубами, розумний і вихований претендент. Якби ще він був брюнетом із блакитними очима і мужніми рисами обличчя – то взагалі супер. Такого юнака Анечка якось побачила в місті й три дні ходила сама не своя:

– Бабусю, певно, я неправильно вчинила, що пройшла повз нього! Може, це була моя доля, а я опинилася в полоні стереотипів – мовляв, на вулиці першими знайомляться з чоловіками тільки повіі.

Віра тоді розсміялася. Тендітна, випечена, вихована, освічена Аня, на відміну від матусі, не любила великосвітської гри «добери прийнятне слово», а завжди називала речі своїми іменами. Повія – значить повія, така соціально затребувана професія. І ніяка не «жінка легкої поведінки» – що взагалі означає «легка поведінка»? І що тоді означає «важка» – на танку їздити, чи як?

– Так, повіі. Ти чому смієшся? Знаєш, як він мені сподобався... Ну просто викапаний Майкл Скофілд. Пам'ятаєш, ми з тобою серіал дивилися... У мене прямо серце затріпотіло. Він, до речі, озирнувся. І я озирнулася... І все...

Словом, потрібен був кіношний типаж, але розумний. Причому фінансово мотивований, не надто делікатний у методах досягнення мети, але водночас щоб був людиною слова, не підлим і не язикатим.

Завдання стояло дуже складне. Втім, коли справа стосувалася захисту близьких, Віра вміла бути цинічною та непохитною.

Вона не любила їздити з водієм. Така ізоляція від зовнішнього світу здавалася їй неприродною, наче в шоу «За склом». Попросила підвезти лише до ринку:

– Дякую, Мишку, далі я сама доберусь.

На базарі Віра купила улюблений Оленчин синій виноград і невелику орхідею у вазоні. Набрала номер подруги:

– Оленко, нагадай, яка до тебе маршрутка від ринку ходить? Двісті двадцять п'ята? На шостій зупинці виходити? Ну чекай, уже їду. – І рушила на пошуки потрібного транспорту.

Наполовину порожня маршрутка, здавалося, тільки на Віру й чекала, бо, коли жінка квапливим кроком зайшла до салону, двері плавно зачинилися і машина рушила. Віра зручно влаштувалася на подвійному передньому сидінні, поставивши поруч орхідею.

По радіо – о диво! – заспівав Стінг. Віра отетеріла: як це, у маршрутці – і не грає радіо «Шансон'єтка»? Пристрасть до блатних пісень Вірі здавалася чимось на кшталт корпоративної змови – і в громадському транспорті, і в таксі звуковий супровід поїздки часто був у стилі тужливого хрипкуватого лейтмотиву: «Я втікав від конвою, по глибоких сніга-а-ах...»

Складалося враження, що більшість водіїв – колишні злочинці. Або їхні близькі родичі. Віра щоразу хотіла чемно поцікавитися у водія: «А ви за що отримали покарання?» Одного разу вона так і зробила. Водій спочатку не второпав, а коли вона пояснила, то відповів: «Та ні, не сидів я. Просто пісні подобаються. Душевні...» Чому не можна назвати душевними пісні, у яких ідеться про страждання законотриваючих громадян, Віра так і не зрозуміла.

Але тут – Стінг! Вірі Миколаївні аж закортіло глянути на водія, який, так би мовити, кинув виклик корпоративним музичним смакам.

Вона обережно висунулася з-за перегородки – і мало не зомліла.

За кермом сидів хлопець із Аніних мрій. Тобто, звісно, не кіногерой, а всього лише дуже схожий на нього. Брюнет або шатен – не розбереш, волосся підстрижене коротенько, що робило обличчя хлопця відкритим і якимось вразливо-зворушливим. Упіймавши в дзеркалі погляд його яскраво-синіх очей, Віра миттєво склала план дій.

Подруга разом із перспективними інженерами була забута. Віра Миколаївна тепер їхала до кінцевої зупинки, щоб залучити молодого водія до свого авантюрного плану. Про моральність затії якось не думалося. Віра була впевнена в одному: заради щасливих моментів останніх місяців життя внучки можна піти на що завгодно. І, мабуть, химерний план Віри – чи не найбезневинніше з того, на що могла б зважитися жвава бабуса.

«Напевно, з грошима у хлопця не густо. Можна спробувати, – гарячково міркувала Віра. – Тільки б вдалося!»

За пів години автобус нарешті під'їхав до вокзальної площі й зупинився у хвості довгої низки маршруток.

Пасажири вийшли – всі, крім Віри. Водій, обернувшись, помітив її й повідомив:

– Пані, це кінцева зупинка. У вас усе гаразд? Може, потрібна допомога?

Віра аж розгубилася від радісного подиву. Ну треба ж – «пані»! Ніяка не «жіночко»! Тобто вона, звісно, жінка, але це звернення до незнайомих осіб жіночої статі, породжене відносинами «загальної рівності» в країні соціалізму, що переміг етикет і чемність серед інших, так би мовити, старорежимних явищ, Віру Миколаївну завжди пригнічувало. Причому звертання «дівчино» і «молодий чоловіче» звучали ще більш-менш. Але не «товаришу» чи «жіночко»! Чому б не «добродію» та «пані»?

Зараз же всі ці «пане, пані, панове» іноді звучали офіційно-фальшиво. А от із вуст цього водія красиве звертання «пані» пролунало так природно, що вона й справді відчула себе елегантною дамою, випростала спину, міцніше обхопила вазон з орхідеєю і промовила:

– У мене є до вас розмова, юначе. Ви вже вільні?

– Не зовсім, за десять хвилин знову вирушаю на маршрут.

Він вийшов із кабінки, обійшов автобус і став на нижню сходинку біля відчинених передніх дверей.

– Але кілька хвилин можу вам приділити. Отже, чим можу допомогти? – Сергій запитав щиро, з наміром чимось зарадити – може, жінці стало зле, треба по пляшку води збігати або що.

– Насамперед дозвольте з вами познайомитися і зробити певну пропозицію...

– Ви що, жіночко, здуріли?!

Вірі Миколаївні продовження розмови теж сподобалося. Голос глибокий і приємний, мова грамотна. Правда, хлопець у стилістиці звертань стрімко деградував від «пані» до «жіночки», зате жодних «хутчіш, бабо, вимітайся» та інших подібних висловів.

Сергій же спересердя навіть стукнув кулаком по поруччі. Він звик до того, що подобається жінкам і деякі відверто пропонували йому прості й чесні стосунки сексуального змісту. Але

Сергієві таке було не до душі. Тим паче, якщо такі заяви лунають із боку літньої пані! Невже вона збирається пропонувати йому гроші за інтимні послуги?! Хоче купити молоде тіло для останніх утіх?

Та через секунду це припущення здалося йому настільки безглуздом, що він розсміявся, побачивши, як видовжилося від подиву обличчя елегантної пасажирки:

– Вибачте за грубість, заради бога. Я зопалу подумав був, що ви збираєтеся запропонувати мені гроші за, так би мовити, любов!

– Саме так і є, – закивала головою Віра Миколаївна. І для більшої переконливості додала: – Абсолютно правильно.

У Сергія відвисла щелепа. Мало того, що пропонує непристойність, так ще й не соромиться! Ох і стара розпусниця! А на вигляд така чемна, гарно вбрана... За п'ятдесят шук він, може, й погодився б, зважаючи на сімейні проблеми... Але ні!

– Мене звати Віра Миколаївна. А вас? – діловито вела переговори дивна пасажирка.

– Ось що, жіночко, вибирайтеся з маршрутки – і щасливої дороги. Мені краще повірити, ніби ви просто невдало пожартували. – Сергій зійшов зі сходців і попрямував до кабіни.

– Мені більше подобалося, коли ви зверталися до мене «пані», – кинула йому навздогін Віра.

Сергій зупинився, озирнувся. Віра, нарешті, взяла свої речі та вийшла з салону. Підійшла до водія ближче і впевнено продовжила:

– Судячи з усього, ви мене справді неправильно зрозуміли. Я зовсім не шукаю любовних пригод, принаймні з чоловіками вашого віку, – закінчила промову, гордо підняла голову й подивилася на Сергія, сподіваючись на його реакцію.

– То чого ж ви тоді від мене хочете?!

– Сумніваюся, що це місце й час підходять для докладніших пояснень, – сказала Віра.

Вона мала рацію: черга з маршруток помітно просунулася вперед, і Сергієві вже кілька разів сигналили з автобусів, які стояли позаду: мовляв, проїжджай, годі теревенити. Та й взагалі, вокзал – не те місце, де можна обговорювати серйозні справи.

Після миті роздумів Віра запропонувала:

– Давайте зустрінемося увечері в «Пампушках і ватрушках», це, здається, на вашому

маршруті? У вас коли зміна закінчується?

– Сьогодні я допізна, а завтра – вихідний. Та в мене все одно немає бажання з вами зустрітися, – заявив Сергій. Ця розмова почала його дратувати, і він уже не знав, як позбутися настирливої пасажирки.

– Так, звісно, ви маєте повне право відмовитися. Але я скажу поки що лише три речі. По-перше, ця пропозиція повністю в рамках пристойності, ваша місія буде швидше благородною, ніж образливою для вас. По-друге, ви отримаєте за виконану роботу стільки грошей, скільки захочете. І по-третє – це забере не надто багато часу. Максимум – три місяці...

На останніх словах губи Сергієвої співрозмовниці затремтіли й некрасиво скривилися, так наче вона ось-ось розплачеться. «От лихо, зовсім ненормальна. Пообіцяю зустрітися, аби тільки відчепилася», – подумав Сергій і запропонував:

– Гаразд, давайте завтра, «Пампушки» цілком влаштовують.

– Чудово. Об одинадцятій. Домовились?

– Домовились... – буркнув Сергій і побіг заводити машину: він уже на кілька хвилин вибивався з графіка.

Віра озирнулася: довкола шуміла привокзальна площа, стурбовані своїми проблемами люди снували туди-сюди й зовсім не зважали на розгублену струнку літню пані з орхідеєю і виноградом у руках.

* * *

Уранці Сергія розбудив телефонний дзвінок.

– Привіт, братухо, – нервово привітався Вадим.

– І тобі доброго ранку. – Сергій сів у ліжку, намагаючись скинути з себе важкий сон.

– Як там удома?

– По-різному, – непевно відповів Сергій. – Ти взагалі де?

– В Одесі. У мене тут невеликі проблеми...

– Ого. Я б не назвав їх невеликими.

– Та що ти знаєш про мої справи! – вибухнув Вадим.

– Слухай, годі вже казитися. Хутчіш повертайся і вирішуй свої питання. Позавчора до матері приходили якісь типи, вимагали повернути твої борги. Ти ж не збираєшся вішати свої «невеликі проблеми» на неї?! – Сергій перейшов на гучний шепіт, щоб мати не почула.

– Я все вирішу сам! Відчепися! – розгнівався Вадим.

– Так вирішуй! Коли повернешся?

– Поки що не можу. Хотів запитати: документи на квартиру можеш мені передати? Хочу взяти кредит під заставу.

– Тобто ти збираєшся позбавити сім'ю останнього житла? До речі, воно оформлене на матір, тож без її згоди все одно нічого не вийде.

– Та все вийде, у мене є люди, допоможуть... Вона й не дізнається нічого.

– Ти що, зовсім здурів?! Повертайся додому!

Але в слухавці вже лунали короткі гудки й слова Вадим навряд чи почув.

Сергій піднявся з ліжка. Треба було купити на ринку продуктів, а відтак допомогти Каті з математикою – щось у неї не складалося з точними науками.

Він прочинив кватирку і вийшов до ванної. Потім заварив на кухні чай, зробив бутерброди з сиром і ковбасою та сів за стіл. Без апетиту поїв, задумливо дивлячись у вікно. Це місце було його улюбленим у квартирі: краєвид, що відкривався з кухонного вікна на парк, був зовсім не міським, і, спостерігаючи святкове жовто-червоне вбрання, яким наче променилися осінні дерева, можна було складати плани на життя і мріяти про майбутнє.

Щоправда, зараз Сергій був здатен будувати плани лише на те, де знайти грошей, щоб витягти брата з халепи. Не те щоб він так уже хотів допомогти Вадимові: йому було шкода матір і сестру, які мимоволі ставали бранцями цієї скрутної ситуації.

Сестру Сергій дуже любив. Коли народилася Катруся, він став її «нянем»: змінював підгузки, прав пелюшки і мріяв про пральну машину. На літніх канікулах пішов працювати кур'єром у мамине видавництво і через три місяці урочисто заявив:

– Ну все, мамо, ідемо купувати пралку – оплачую половину: заробив півтори сотні американських грошей! Прощавай, нелегка праця пралі!

На той час, звісно, Катя виросла з пелюшок, та все одно прання в родині з п'ятьох людей було чимало, і Сергій страшенно пишався своїм вагомим внеском у сімейну економіку.

Сестра підросала, і Сергій після уроків забирав її з ясел, потім із дитячого садка, а пізніше – зі школи. Грався з нею, гуляв, аж поки не приходила з роботи мати. Вона цілувала Катрусю, обіймала Сергійка й говорила:

– Ти такий молодець, синку! Що б я без тебе робила?

А він відповідав:

– Мамо, я вечерю приготував. Смажену картоплю будеш?

Вона їла картоплю з солоними огірками, і Катя теж із задоволенням смакувала нехитрі страви. А він почувався не закомплексованим підлітком, а майже главою сім'ї, хоч і був молодшим сином. Вадим же не обтяжував себе сімейними проблемами: сімнадцятирічний хлопець мав справи цікавіші за прогулянки з молодшою сестрою і смаження картоплі. Його майже ніколи не було вдома, він з'являвся пізно, вечеряв на самоті й бурчав, що йому ця картопля вже стоїть поперек горла.

А ось Сергія його життя цілком влаштовувало. Навчався він добре, хоч і не був активним у школі й не міг похвалитися широким колом друзів. Зате вечори з мамою і маленькою Катєю йому подобалися, особливо коли вони після вечері сідали втрьох, а якщо дід добре почувався, то й учотирьох, грати в доміно. Дід при цьому зауважував: «Що, знову вчитимете малу Катрусю козла забивати?» Та все одно грав з азартом.

Сергій трохи соромився, що він такий домашній, та ще й у школі його дражнили «маминим мазунчиком». Утім, після бійки зі здорованем Васильєвим із 10-Б Сергія облишили.

На кухню увійшла заспана Катя в блакитній піжамі в кумедних слониках, яку Сергій подарував їй на день народження.

– Привіт! – радісно сказала братові, обняла за шию і поцілувала в щоку. Потім схопила з тарілки його бутерброд і взялася жувати. Відсorbнула з його ж чашки чаю і заплющила очі від насолоди.

– Що, чуже смачніше? – засміявся Сергій.

Катруся постійно щось жувала, хоча заразом лишалася худю, як тріска.

– Їж, малявко, тобі поправлятися треба. Зробити ще бутерів? І чаю з лимоном? – Сергій піднявся й увімкнув чайник, дістав із холодильника масло й сир і неквапливо почав нарізати батон.

– По-перше, ніяка я не малявка, мене Веня на побачення запросив, – поважно оголосила Катруся з набитим ротом. – А по-друге, поправлятися не треба, бо товсті люди – це ледачі ненажери!

Зробивши таку заяву, вона замовкла й промовисто глянула на порожню тарілку.

– Тримай бутерброди, моя ти працююча малоїжка, – і далі усміхаючись, Сергій простягнув сестрі наповнену тарілку й чашку з чаєм. – Веня – це Венік? На честь Винника назвали чи що?

– Сам ти Винник! – образилася Катя і, взявши руки в боки, гордо повідомила: – Веня – це Веніамін, між іншим!

Сергій не став коментувати, а змінив тему:

– А як справи з математикою?

– Учителька весь час до мене прискіпується, – ображеним тоном промовила Катруся. – Вона мене на кожному уроці викликає до дошки, наче у класі немає інших учнів!

– Вона не прискіпується, а просто виконує свою роботу, – взявся повчати сестру Сергій. – Коли побачить, що ти знаєшся на її предметі, то облишить і візьметься за інших двічників.

– Я не двічниця!

– Гаразд, ти поки що снідай, а я зганяю на ринок. Потім сядемо за твою математику. – І лагідно торкнувся Катрусиної коси, взяв на холодильнику список покупок і зайшов до вітальні.

Мати сиділа на дивані в тій самій позі, що й позавчора на кухні, – обхопивши голову руками. Сергій запитав:

– Мамо, щось іще треба купити? Іду на базар.

– Синку, може, нам квартиру продати? – Певно, вона більше ні про що не могла міркувати, крім нещодавнього візиту непроханих гостей.

– І не думай про це. Я спробую якось зарадити.

– Як ти зарадиш?... – сумно усміхнулася мати. – Знаєш, скільки років тобі доведеться працювати, щоб віддати такі гроші? Та й ніхто таку суму не позичить...

– Та є один варіант... – Сергій подумав про дивну жінку з маршрутки. А ще про те, що сьогодні об одинадцятій він таки зустрінеться з нею в «Пампушках і ватрушках».

– Не знаю, який там варіант, але... пам'ятаєш, що «за всіма великими статками приховуються великі злочини»?

– Мамо, це ніякі не статки, а всього лише п'ятдесят тисяч доларів. І я не дон Корлеоне, та й із мафією не планую зв'язуватися. Тим паче, ніякої мафії вже не існує!

Сергій хутко зібрався і пішов: треба встигнути на одинадцятую до «Пампушок», хай їм грець!

* * *

Віра Миколаївна вибрала столик у кутку, подалі від сторонніх очей і вух. Втім, о цій порі «Пампушки і ватрушки» не могли похвалитися великим скупченням народу: сюди здебільшого приходили обідати співробітники з двох сусідніх офісних будівель, колишніх науково-дослідних інститутів. Столики навколо уподобаного Вірою місця були поки що вільні, і вона сподівалася, що зможе поговорити з Сергієм у спокійній атмосфері.

Приміщення було чистим, музика грала ненав'язливо, а стриманий дизайн у стилі солодкої випічки тішив око. Підійшла молоденька офіціантка.

– Доброго дня! Ви в нас уперше? Розповісти, що сьогодні найсмачніше? – привітно поцікавилася.

– Мені, будь ласка, капучино без кофеїну, – попросила Віра й вирішила також замовити каву для нового знайомого. – І ще, мабуть, американо.

Капучино виявився смачним. Віра пила його потихеньку, чекаючи на Сергія. А раптом він не прийде? Видно, вона справила на нього, м'яко кажучи, дивне враження. Треба було хоч номер телефону взяти про всяк випадок. Втім, він би все одно не дав – надто вже недовірливо поведився. Та й хто б довіряв, коли незнайома жінка просить про якісь підозрілі послуги, обіцяючи при цьому оплату за вищим розрядом!

Сергій прийшов рівно об одинадцятій. Пошукав очима свою «пані», потім рішуче попрямував до столика.

– Доброго ранку! – зраділа Віра.

– Добрий день. – Сергій, на відміну від Віри, не зрадив, а, сівши за столик, одразу взявся до справи: – Розкажіть, будь ласка, про які саме послуги йдеться.

– Я вам замовила кави, – повідомила Віра й підсунула до нього чашку. – Це американо. Ви любите каву?

– Ні, я люблю чай, але все одно дякую, – і відпив задля чемності. Поставив чашку на блюдце й очікувально зазирнув Вірі в очі.

Вона зітхнула й неквапливо заговорила.

– У мене є внучка, Анечка. Їй двадцять два роки. – Віра затнулась. Ковтнула клубок, що застряг у горлі. – Хороша дівчинка, вчиться на біологічному, вчилася...

Сльози текли самі, Віра нахилила обличчя: не хотілося плакати перед малознайомою людиною, але не могла нічого вдіяти. Вона тільки ронила сльози в остиглий капучино, витираючи мокрі щоки тремтячою рукою, що стискала серветку.

Сергій мовчки спостерігав за нею.

– У неї проблеми?

Віра підняла очі й сухо відповіла:

– Вона помирає.

– Он як... Співчуваю вам. Але справді не розумію, чим можу зарадити. Я ж не лікар, – знизав плечима Сергій.

– Лікарі, на жаль, мало чим можуть допомогти. У неї четверта стадія раку. Ми дізналися тільки місяць тому. Її лікують, мають же лікувати... Але операцію робити пізно. Їй лишилося жити кілька місяців.

Сергій збентежено дивився на Віру Миколаївну. Авжеж, шкода дівчину. Але як він може її врятувати? Він же, зрештою, не супермен!

Віра зібрала всі сили й поквапом, щоб не розплакатися знову, вимовила найголовніше:

– У неї залишилося тільки одне бажання – закохатися. Розумієте, вона ніколи не любила по-справжньому. Все вчилася, вчилася...

– Ясно. Але чим я можу допомогти? – Сергій нетерпляче заговтузився на стільці. Йому хотілося встати й піти геть, бо справа здавалася дуже дивною і якоюсь безнадійною.

Віра здогадалася. Глянула йому прямо у вічі:

– Тільки не йдіть, вислухайте! Я, коли вас побачила, одразу збагнула: у вас може вийти... Ви повністю, так би мовити, відповідаєте її смакові й, судячи з усього, освічений хлопець... Є шанс, що...

Сергій глибоко зітхнув і знову засовався на стільці. Почало доходити, чого від нього чекають, і це збентежило його ще дужче.

– І ви пропонуєте мені спробувати закохати в себе вашу онуку? – Сергій навіть розсміявся, настільки безглуздою видалася ця пропозиція. – Боюсь, нічого не вийде. Студентки від мене тікають, щойно дізнавшись, що я не топменеджер банку й не син депутата.

– Та річ зовсім не у вашому соціальному статусі, – приховуючи роздратування, відказала Віра Миколаївна. – Кажу ж, її приваблює ваш типаж – брюнет, блакитні очі, мужні риси обличчя... Це по-перше. Крім того, у вас дуже грамотна мова – не розумію чому, але вона явно не відповідає професії, ви вже вибачайте. Це по-друге, бо для Ані важлива освіченість і ще певна внутрішня інтелігентність... А вона у вас є. І, нарешті, ви зовсім не схожий на юнаків із нашого кола знайомих. Ну, таких сучасних «глянцевих» хлопчиків, що полірують нігті, випечених матусиних синочків... Аня їх не жалує.

– А знаєте, мене теж у школі називали маминим синочком. – Сергій похитав головою, усміхнувшись спогадам. – Точніше, «маминим мазунчиком». Тільки я не нігті полірував, а маленьку сестру бавив, поки мати була на роботі. Але ми не про це. Продовжуйте.

– Далі – тобі треба з нею просто бути. – Віра нервувалася чимраз більше й навіть не помітила, як перейшла на «ти». – Дарувати радість. Допомогти бути щасливою весь той час, що в неї залишився.

І Сергій раптом здався.

Так, дивна пропозиція. Якось... ненормальна. Але ж він не робитиме нічого злочинного чи навіть просто поганого, навпаки... Може, справді бодай трохи допоможе дівчині. Хоча страшенно не подобалося те, що доведеться брехати.

Але він мовчки кивнув, і Віра Миколаївна полегшено зітхнула.

Час переходити до фінансового питання, а в Сергія язик не повертався запитати про оплату. Тому він покликав офіціантку й попросив іще кави – для себе та для Віри Миколаївни, хоча кави йому зовсім не хотілося, а радше горілки.

Вони мовчали, поки не принесли напої. Потім Віра першою порушила тишу:

– Тепер домовимося про винагороду. Маю зауважити, що в Ані дуже заможний батько і ви можете розраховувати на щедрий гонорар.

Сергій мовчки розмішував цукор у чашці.

– Ви, звісно, розумієте, Сергію, що все це має лишатися в таємниці, – наголосила Віра. Їй теж нелегко було говорити про гроші. – Ні Аня, ні будь-хто інший не повинен знати про нашу домовленість. Ви згодні, я правильно зрозуміла? Чому ви мовчите?

– Так, я згоден, – повільно відповів Сергій. – Що далі?

– Слава богу, – спробувала усміхнутися Віра Миколаївна. – Далі ми вирушимо до Олександра Петровича, Аниного батька, щоб усе детально обговорити. Дівчинку виписують із лікарні через два дні, до того часу треба все спланувати.

Віра дістала телефон і набрала номер:

– Олександр Петровичу, ми скоро будемо, все гаразд. – Вона підвелася зі стільця. – Ходімо, Сергію.

Він попрямував за Вірою. На стоянці на них чекав чорний «лексус», і, коли Сергій вмотився на задньому сидінні поруч із Вірою Миколаївною, йому здалося, що все минуле життя з його бідністю і проблемами залишилося за тонованими вікнами авто. Але чомусь ця думка зовсім його не тішила.

Розділ 5

Машина, тихо прошурхотівши гравієм, зупинилася навпроти входу в особняк. Він скидався на декорацію до мексиканського серіалу: величезний, святковий, з арками та колонами; бракувало тільки пальм по периметру. Втім, їх успішно замінювали туї та якісь густі кущі з м'ясистим темно-зеленим листям.

Чоловік у строгому костюмі (напевно, дворецький, відзначив Сергій) уже чекав машину. Водій взявся було відчиняти пасажирські дверцята, та перед Сергієм ще ніхто ніколи не відкривав дверцят, тож він вибрався з салону самостійно. Озирнувся. Потягнувся було по сигарети – але «напевно, дворецький» несхвально зиркнув на нього, і Сергій заховав пачку назад у кишеню.

– Доброго дня. Олександр Петрович чекає на вас. – Чоловік у костюмі пішов уперед, запрошуючи йти за ним. Дорогою Сергій ще раз озирнувся, немов шукаючи підтримки у Віри Миколаївни, але вона непомітно кудись зникла.

Таких величезних холів Сергій зроду-віку не бачив. Хіба що на вокзалі. Проте Олександр Петрович навряд чи відправляв потяги зі свого будинку, і призначення передпокою гігантських розмірів було незрозумілим. Сергій завжди дивувався, навіщо люди взагалі споруджують такі величезні особняки. Авжеж, вони багатії і тому подібне. Гроші – це завжди приємно. Але кому насправді затишно спати у спальні із площею завбільшки як футбольне поле? Або десятки разів на день ходити туди-сюди сходами, схожими на музейні? Сергій мав підозру, що ця будівельна розкіш створюється не для радості мешканців, а щоб вразити уяву гостей і відвідувачів, тобто конкурентів у житті.

За такими філософськими роздумами, не пройшовши й трьох кілометрів, вони дісталися кабінету – такого ж солідного, як і решта приміщень особняка, які Сергій проминав, ідучи коридорами. Але кабінет усе перевершив: він був таким респектабельним, що далі нікуди. Власник будинку – не тільки не начальник вокзалу, але й навіть не англійський лорд, а, мабуть, у не надто далекому минулому – комсомольсько-партійний функціонер. Тоді що ж роблять на стінах портрети предків із дев'ятнадцятого сторіччя? Невже дідусі з бабусями Олександра Петровича?

Сергій увійшов і зупинився, розглядаючи портрети невідомо чиїх пращурів. Дворецький вийшов і зачинив за собою двері. Сергій допитливо простежив за ним: поклониться чи ні? Чи, може, навіть пролепече щось на кшталт: «Ось, ваша милосте, доправили, дозвольте піти?» Але дворецький вийшов мовчки, чим Сергія навіть трохи розчарував.

Господар кабінету сидів за велетенським письмовим столом і не вважав за потрібне підвестися.

– Сідайте, юначе. – Він показав рукою на стілець біля столу.

Сергій сів і запитально підвів очі.

– Отже, будьмо знайомі – мене звати Олександром Петровичем.

– Сергій, – відповів хлопець, хоча здогадувався, що тому й так прекрасно відоме його ім'я.

– Гадаю, ви вже знаєте про предмет нашої бесіди, – допитливо дивлячись на хлопця, сказав батько невідомої дівчини, любов до якої належало зіграти Сергієві.

– Знаю, – кивнув той.

– Ну що ж, тоді обговоримо умови угоди.

– Мушу вас попередити, що я ніколи не брав участі навіть в аматорських спектаклях, – повідомив Сергій. – Але я розумію, наскільки це важливо для вас.

– Перейдімо до питання, наскільки це важливо для вас, – з наголосом на останньому слові промовив Олександр Петрович. Він підвівся з крісла й підійшов до вікна, обернувшись до Сергія спиною. Потім знову сів за стіл. Помітно нервувався, і Сергієві на мить стало шкода цього квітучого – мало того, процвітаючого! – чоловіка, ладного купити все що завгодно для своєї дитини.

– Олександр Петровичу, у вас є... інші діти?

Той сіпнувся, як від зубного болю.

– Інші діти? В якому сенсі? – перепитав.

– Крім дочки. Крім Ані.

– Ні. У мене є тільки вона. І, як ви розумієте, ваша поява в її житті мене дещо... – Він замислився, підшукуючи доречне слово. – Дещо лякає. Це була ідея моєї тещі, Віри Миколаївни. Не скажу, що мені ця витівка дуже подобається. Хоча якщо ви зможете дати Ані бодай трохи щастя... Любові...

Олександр Петрович узяв ручку зі столу, покрутив її в руках. Мовчав. «Чекає, що я скажу», – здогадався Сергій. І, затримавши подих, немов збирався стрибнути в річку з високого мосту, випалив:

– П'ятдесят тисяч доларів.

Ольховський здивовано витріщився на нього:

– Ого! Ви вирішили за одним разом поправити своє фінансове становище?

– Неважливо, що я вирішив, і розкривати вам причини мого рішення не буду, – різко відповів Сергій. Серце шалено калатало, на лобі виступили краплини поту. Він відчував себе останнім негідником, але все було вирішено. У пам'яті спливали обличчя рідних: усміхнене Катрусине й залите сльозами мамине. І хлопець мало-помалу почав заспокоюватися. Він зрозумів, що зловив свій єдиний шанс і в жодному разі його не втратить.

– Ви ж розумієте, що ця сума надзвичайно велика, – зітхнувши, мовив господар кабінету.

– А ви думаєте, у мене немає моральних бар'єрів? І буде легко обманювати дівчину, та ще й при цьому знаючи, що вона помирає?

– Ну, звісно, за такі гроші обманювати буде легше, – іронічно зауважив Олександр

Петрович. Помовчавши, тихо додав з ледь помітною зневагою: – Красиво говориш...

Хлопець, хоч і здався йому спочатку симпатичним, тепер зовсім не вселяв довіри. Мисливець за легкою наживою! А він ще й розпинався вчора перед Лікою щодо звичайних хлопців. Та вони всі лише хочуть урвати грошей!

– Олександр Петровичу, децю я все-таки поясню. За цей... проект я взявся лише з однієї причини: моїй родині вкрай необхідні гроші. Життєво необхідні! І саме така сума, не більша й не менша. Я б міг сказати вам щось на зразок «спасибі за цей шанс, ви рятуєте мою сім'ю», якби подяка була доречною і не звучала надто по-блюзнірському в такій ситуації.

– Хвороба когось із близьких? – виникла раптова здогадка в Ольховського, і він на мить знову відчув щось на кшталт симпатії до цього хлопця, який так несподівано з'явився в його житті.

Сергій усміхнувся:

– Ні. Але, можливо, так було б краще.

Запала тиша. Потім Сергій тихо продовжив:

– Ви просто скажіть: так чи ні. І якщо ви скажете «так», то я зі свого боку зроблю все можливе, аби ваша донька відчула себе щасливою.

– Не сумніваюся, – сухо відповів Олександр Петрович. – Але ми все-таки підпишемо з вами документ. Мій адвокат підготував угоду.

Він простягнув Сергієві два аркуші з надрукованим текстом. Хлопець почав читати: «Угода... Ольховський Олександр Петрович, який далі зветься Замовник, з одного боку, та Нікольський Сергій Ігорович, який далі зветься Виконавець, з іншого боку, уклали цю угоду...

Виконавець зобов'язується забезпечити постійну і належну увагу... Ольховській Анні Олександрівні... Протягом усього часу життя Ольховської... Забезпечувати постійну моральну й фізичну підтримку... Особиста присутність під час усіх медичних процедур... А також присутність під час усіх ритуальних заходів...

Замовник зобов'язується виплатити Виконавцеві в якості винагороди за послуги...

Рядки почали зливатися перед очима. На «ритуальних заходах» йому раптом перехопило подих. Але Сергій одразу розсердився на себе за цей прояв слабкості й дочитав документ до кінця.

«Усі відомості будь-якого змісту, що стосуються виконання угоди, наявні на початок надання послуг, а також ті, що виникли у ході надання цих послуг, є довічною таємницею, включаючи ім'я, адресу та вид діяльності Замовника та членів його родини...

У разі розголошення Виконавцем будь-яких відомостей у будь-якому обсязі угода визнається недійсною, а Виконавець зобов'язується повернути Замовникові отриману суму в подвійному обсязі.

Після завершення надання послуг Виконавець зобов'язується надалі не звертатися до Замовника усно, не телефонувати Замовнику, не надсилати листи Замовнику й жодним іншим чином не поновлювати контакти із Замовником. Будь-які спроби таких звернень будуть кваліфікуватися як шантаж і переслідуватимуться згідно з чинним законодавством».

– Залишається тільки вписати суму, правильно? Сподіваюся, з усім іншим ви згодні. – Олександр Петрович пильно глянув на Сергія.

Той, не підводячи голови, мовчав і продовжував дивитися на папери, які ледь помітно тремтіли в руках. Ольховський вів далі:

– Ну, ви ж розумієте, я не міг не перестрахуватися. Ідеться про справи моєї сім'ї, а важливішого за це, як ми з вами обидва знаємо, немає нічого, правда ж?

– Звідки вам відоме моє прізвище? – Сергій, нарешті, підняв голову.

– Все дуже просто: секретарка адвоката подзвонила у ваше автопідприємство, назвала номер маршрутки і сказала, що хоче надіслати подяку водієві на ім'я Сергій за якісне обслуговування. Звичайно, нам залюбки повідомили все, що потрібно!

– Це все так... цинічно. А ваша угода – просто немає слів!

– Ну чому ж, є слова. Юридичною мовою можна висловити все, що завгодно. Щоправда, звучить трохи незвично, але сенс зрозумілий: ви добре виконуєте свою справу, одержуєте винагороду, при цьому тримаєте язика за зубами все своє життя, ніколи більше мене не турбуючи.

Сергій помовчав. Потім нарешті вимовив, ніби зважившись на щось:

– Мені потрібен аванс.

– Скільки? – діловито поцікавився Ольховський, одразу відчувши себе в рідній стихії.

– Десять тисяч.

Олександр Петрович підвівся, підійшов до сейфа й дістав звідти дві пачки грошей. Одну простягнув Сергієві.

– Ось вам аркуш і ручка, пишіть розписку, що отримали в рахунок оплати за послуги десять тисяч доларів. Прописом, будьте ласкаві... Сюди ось впишіть дані паспорта – взяли з собою? От і чудово, я теж завжди паспорт ношу, бо мало що може трапитись... І угоду підпишіть.

Поки Сергій виводив нерівним почерком слова розписки, діставав із сумки паспорт і переписував дані, Ольховський, сховавши руки в кишені, походжав туди-сюди кабінетом. Узав зі столу мобільний, набрав номер:

– Олексію Євгеновичу, мені потрібна не надто дорога, але пристойна і надійна машина... Ні, не спортивна. Може, «шкода»... Для серйозного молодика. Хочу племінникові подарувати. Оформляти будемо на мене, потім зробимо довіреність. Приженіть, будь ласка, за годину. Ну так постарайтеся встигнути! Чекаю.

Сергій простягнув підписані аркуші Ольховському. Він поглянув і, видно, лишився задоволеним.

– Гроші можеш не перераховувати, банківська упаковка. І ось тобі ще п'ять тисяч.

– Навіщо? – здивувався Сергій.

– Для того, щоб водити на побачення мою доньку. Ти ж не в парку з нею гулятимеш цілими днями. Зима вже скоро, як-не-як...

«Та й "Пампушки і ватрушки", певно, не її рівень», – промайнуло в голові Сергія.

– Машини в тебе своєї немає, я правильно розумію?

– Правильно, – погодився хлопець.

– Скоро буде – ти чув розмову. Це, звісно, тимчасово – поки діє наша угода. Так, і ще одне: треба одягнутися якимось... трохи краще... І «легенду» скласти. Давай-но, пообідаєш із нами, поки твоє авто доправлять. Влаштуємо мозковий штурм – Аня скоро буде вдома. Треба бути готовим.

* * *

Ліка вже чекала їх у ідальні, попиваючи вино. Вона з цікавістю глянула на Сергія: хлопець

справив на неї враження.

– Ліка, – промуркотіла Анина мати й кокетливо простягнула руку для поцілунку. Сергій зам'явся, не знаючи, що робити: він ніколи не цілував дамам руки. Тож просто знічено стиснув тоненькі пальці, унизані каблучками. Ліка ображено дзеленькнула золотими браслетами й відпила вина.

– Сергій, – просто назвався він. І не став додавати, що йому «дуже приємно познайомитися»: ця жінка йому зовсім не сподобалася. Шкода, якщо донька виявиться такою самою. Хоча ні, не шкода: може, буде не надто прикро, що дівчина важко хворіє.

Ліка показала йому на стілець біля себе. Він слухняно сів.

– Анжеліко, де Віра Миколаївна? – запитав Олександр Петрович.

– Зараз підійде, – неуважно промовила його дружина і спробувала завести світську бесіду. – Отже, Сергію, чим же вас приваблює ваша професія?

– Вам справді цікаво про це почути? – Сергій відповів їй трохи роздратовано, хоча, напевно, грубити було не варто: все-таки дружина роботодавця. Але він не любив таких ось дамочок, які ще двадцять років тому були звичайнісінькими дівчатами з типової багатоповерхівки, а коли їхні чоловіки досягли успіхів у бізнесі, починають корчити із себе родовитих принцес.

Олександр Петрович пильно стежив за реакцією дружини. Вона зникла лише на мить, та одразу ж опанувала себе:

– Чом би й ні? Ви такий привабливий юнак, а мама розповідала, що й розумний – отже, знайшли щось у своїй роботі незвичайне. Мене цікавить, що саме?

«А мене цікавить, коли ви замовкнете», – подумки огризнувся Сергій. Ситуацію врятувала Віра Миколаївна, увійшовши швидким кроком до ідальні:

– Чудово, що всі вже зібралися. Я дещо придумала.

Сергій зрадів, побачивши її.

– Тартар із лосося зі спаржею, дуже смачно. Сергію, скуштуйте! – Ліка продовжувала грати роль гостинної господині, хоча це було вже надто нав'язливо і хвастовито. І Сергій збагнув: за дріб'язковими, але такими звичними умовностями й порожніми словами ця жінка ховалася, як за щитом, від свого горя.

Їсти йому зовсім не хотілося. Було ніяково і взагалі не зрозуміло як ці люди взагалі не

втратали апетиту.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=65957329&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.